

Nr 445

Av herrar Norrby och Ståhl, om *reducering av den negativa marginaleffekten av vissa sociala förmåner.*

De flesta inkomstprövade sociala förmåner ger en gränstillfallseffekt som kan kallas »negativ marginalinkomst». Då en förmånstagare genom nominell eller fiktiv ökning av sin förmånsgrundande inkomst passerar den övre gränsen för den aktuella förmånen blir ibland minskningen i förmånen större än nettoinkomstökningen (realinkomstökningen efter marginals katt). Liknande effekter kan uppstå på grund av alltför låsta gränser av annat slag än ekonomiska. Följande exempel ur verkligheten belyser klart några sådana icke önskvärda marginaleffekter.

En trebarnsfamilj har en beskattningsbar inkomst på 14 100 kr. Familjebostadsbidrag utgår med 450 kr. Om den beskattningsbara inkomsten varit något lägre hade bostadsbidraget blivit 900 kr. Den erforderliga nominella inkomstminskningen hade erhållits om folkpensionsavgiften fortfarande hade varit avdragsgill vid beskattning. Härvid skulle ökat bidrag och minskad skatt ha tillfört denna familj ca 650 kr. Inkomstökningen var i detta fall, liksom vid inkomstökningar som kompenserar penningvärdeförsämringen, helt fiktiv men orsakade en högst reel nettoinkomstminskning.

En fyrbarnsfamilj som bodde i en omodern enrumslägenhet blev erbjuden en modern tvårummare. Hyran för denna var emellertid så hög att man kunde anta erbjudandet endast om familjebostadsbidrag kunde erhållas. Inkomsten medgav detta men i en tvårummare blir en fyrbarnsfamilj trångbodd varför bidrag av den anledningen ej kunde komma i fråga. Familjen tvingades alltså tacka nej till höjd bostadsstandard.

Den marginaleffekt som drabbar en folkpensionär med en liten arbetsinkomst vid sidan av folkpension och eventuellt bostadstillägg är alltför välkänd för att behöva kommenteras närmare. En viss uppmjukning av praxis vid taxering har nu äntligen aviserats, varigenom något mindre orimliga förhållanden kan inträda.

Mjukare avtrappning av förmåner vid inkomstökning samt indexreglering är två metoder att reducera verkan av den »negativa marginalinkomsten». Viss dispensmöjlighet från gällande bidragsbestämmelser och systematisk hänsyn till ändrade skatteregler kan också övervägas.

Vi anser att en allmän översyn snarast bör göras av bestämmelserna för de sociala förmåner som är inkomstprövade eller eljest ger påtagliga marginaleffekter.

Vi hemställer,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en allmän översyn snarast göres av bestämmelserna för sociala förmåner så att negativa marginaleffekter av det slag som exemplifierats i motionen reduceras eller om möjligt elimineras.

Stockholm den 25 januari 1967

Sören Norrby (fp)

Manne Ståhl (fp)

Nr 446

Av herr Ohlin m. fl., om förtidspension inom den allmänna försäkringen i vissa fall.

(Lika lydande med motion nr 352 i Första kammaren)

Under hänvisning till motiveringen i de likalydande motionerna I: 279 och II: 367 hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning angående möjligheterna att införa ändrade regler för rätt till förtidspension, innebärande att sådan pension efter prövning kan beviljas äldre personer som en sista utväg när det visat sig omöjligt att lösa deras försörjningsproblem genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Stockholm den 25 januari 1967

Bertil Ohlin (fp)

Henning Gustafsson (fp)

Manne Ståhl (fp)

i Skellefteå

Sven Wedén (fp)

Sven Antby (fp)

Elias Jönsson (fp)

i Ingemarsgården

Ingemar Mundebo (fp)

Daniel Wiklund (fp)

Cecilia Nettelbrandt (fp)

i Stockholm
